

אמר עזמות...

ואני הלא אמרתי לכם וזמיר, השכם והעור, כי כלל זה נקוט בידי מיום הכיבוש: שאם הי א לא תרצה לא יהיה כלום.

ואעפ"י שכני-דודנו רצו הפעם קצת ל"הניע את ידיהם" כמו בחדש אב, ובשיר מזמור של יום רביעי זה אמרנו שתי פעמים "אל נקמות"—אעפ"כ לא היה כלום: בי נובמבר עבר ב"ה בשלום בכל הארץ ובני עשרת השבטים היו "מתוסרי עבודה" כל אותו היום, מחמת מה? מחמת הכלל הידוע, שאם הממשלה אינה רוצה—למיהוש לא מיבעי... ובכן, ויהי ערב ויהי בקר יום רביעי ואני אזרתי כנבר חלצי, גטלתי את כלי-זיני בנדי, הפונטמן שלי מימין והפנסק ה"כל-בו" משמאל, וירדתי ישר אל העיר. ראשית דרכי היתה, כמובן, אל העיר העתיקה, המקום המוכן לפולעניות. ולמה אכחוד?—סכנתי את נפשי הפעם והה-לכתי לאסוף הפעם את החומר לא ע"י שליח ולא ע"י תלמיד כי אם בכבודי ובעצמי כדי למסור לכם חביבי וחביבותי, דו"ח מפורט מכל אשר ראיתי

ושמעתי אצלם ביום "תשעה באב" שלהם: מי ל"פתיחה". מי ל"נעילה" ומי ל"חול-המועד", הכל-באשר-לכל—דבר לא נעדר?

וכשנכנסתי לשוק בעיר העתיקה—פתח פתוח מצאתי אצל הפלחיות מוכרות הביצים ואצל מוכרי הירקות מכני-דודנו, גלי צנון, חזית וכרפס וערמות כולכוסין, בנדרות, בצלים ושאר ירקות היו מוכ-חים על הדפים והאצטבאות שבחנויות החנונים הערכים כאבן שאין לה הופכין מחמת שהקונות והלקוחות מכנות ישראל כלתה רגלן מן השוק מע-ני אימת היום.

ומעשה באשה אחת; לבושה אירופית שעברה בין החנויות ושני חנונים ערכים אוחזים ברדידה: זה צועק "ג - ב - ג - ד - ה - ו - ז - ח - ט - י!" וזה קורא: "ב - ג - ד - ה - ו - ז - ח - ט - י!" עד שהרימה קול זעקה בערבית ונודע להם כי זוהי לא יהודייה כי אם ערבייה-אנגלייה מן המיסיון...

ושוב מעשה בערבי מוכר הדגים שהביא דגי היב לרוב, קטנים וגדולים, שיבוטות ודגי-הרקס,

לזכות בהם את אחב"י כנהוג, והנה — ה ב א י-ש ו הדגים מאין קונים והמוכר המסכן השליך את כלם החוצה...

עברתי את כל הרחוב לארכו ולרחבו וראיתי כי טרובה הפרוץ על העומד סגור. רמה עשו את ישמעאל, ובני-אדום פתחו את חנויותיהם לרוחה, למחצה ולשליש בירושלים-של-מטה וגם בירושלים-של-מעלה מחוץ לשער יפו...

וברחוב היהודים—אין כל חדש-כולם פוה-חיים את חנויותיהם: ריח-ניחוח של העופות למי-ניהם ושל האטליוזים עולה באפי וזוכר אני כי "בתוך עמי אנכי יושב". הקצב עומד באיטליסו ומנתח באזמילו את הבקר, בשר לחוד, עצמות לחוד והזבובים—כוללם יחד...

רק ה ח ו ר ב ה סגורה, ויהודי מכופתן יושב על ספסל האבן בפתח ומנמנם. כנראה, שליל שמורים היה לכחורי הותיקין שלנו שערכו חצות באותו מקום...

על פני כל אחב"י רואה אני אותות שלוח ושקט, בחינת "אל תירא עבדי יעקב", וגם השכנים מנני דודנו יושבים תחתם בשוק האפל כ"יודים טובים" ועל מצחם אני קורא כי שם בארמון הל-בן יושב לא צינפלוור כי אם בן-דודו החסיד, ואף על פי שהרב אינו כאן, כבודו כאן, ושני התיילות מכני עשרת השבטים, שהם מזויינים בלולבים וב-אתרוגים מכר רגלם ועד ראשם ומתהלכים כצללים בכימטאות "שלהם", הוכח יוכיחו!...

עולם הפוך ראיתי ברחוב יפו. אותו הסוחר המושלמי מקרובי המופתי ומ-המ"דיו, שהיה תוקע בשופר גדול ל ג ע י ל ה ביום ב' נובמבר, פתח את שערי חנותו כפתחו של אולם וכל איומיהם וטענותיהם של אנשי ה"משט-רת" לא הועילו.

הרוקח מבני-חלב, שהוא כמדומני גם ראש לאגודת הרוקחים בעירנו, הניחו מנעול-כפול לחנו-תו ולקוחותיו גהחולים רשאים היו לדיריה ל מ ו ת ביום ההוא, כדי להגדיל את האבלות...

הסוחר-המזמר מעכו, שהוא מדבר עברית טהו-רה סגר את חנותו בערבית לא-טהורה. גם הספר העז השאיר ביום ההוא את לקוחותיו בלא גילוח ותספורת, כנראה לאות אבל...

וכששאלתי את הסוחר היהודי ברחוב יפו מפני מה קגר החנוני ממשפחת ה מ ת נ ג ד י ם

למופתי, ענני: — הוא סוגר לא מפני אהרתו למופתי אלא מפני שאינו שוה-כשוה עם ההוצאה-לפועל...

— ומדוע נסגר ג ו ב ר י ם ט ו ל ? שאלתי מתלמידי שנלוה אלי בדרך.

— הוא עבר ל"גרנד קפה" ולקפה "וינה", ענני הבחור.

גם הסנדלר הארמני שכת הפעם לסגר את נעליו וסנדליו, ל ר ג ל ו הקונות העבריות המש-כימות לפתחו תמיד; ו"מפיצי התרבות" אשר למול כלון-פאסט פתחו אף הם, שלא כדרכם, כדי שלא לתת פ ת ה ו ן פה לקונים הציונים...

הוא אשר אמרתי לכם: ה ע ת ו נ ו ת להודו ה ה י י ם לחוד, אצל הערבים.

ה"פלסטין", ה"איסלמיה", וה"ערביה" יצאו כפולי קולות וענדו את גליונותיהם בזרים וקוים שחורים, זכר לחורבן, וקראו בקול גדול לבני עמם הנדיבים, שיסגרו את חנויותיהם לאות מחאה, ולאות אבל, והנה ראיתי סוחרים חשוכים מהער-בים המוסלמים והנוצרים שישבו בתוך חנויותיהם הפתוחות וקראו בשקט ושלוח את העתונים שלהם, הכתבלו בתאווה לתמונתו של בלפור (אגב, עשו לו

דיקלמה!) ואל הקריקטורות המחוכמות שלהם. וכראותי את הקריקטורה נגד נצול ים המלח ע"י אחב"י חשבתי בלבי, כי אילו היו מאריכים אבותינו לחיות עד היום, היה לוט השיכור משהל להשיג קונצסיה על אשתו שנהפכה לנציב מלח, והמופתי והועד הפועל הערבי היו שולחים מברקי מחאה ועושים עוד קריקטורה בעתונם.

ועוד הטא הטאו הציונים: רוטנברג האיר את הארץ. בהיותי בזמן האחרון בתול-כרם נכנסתי לבית הכישפט וראיתי את השופט היושב על כסא רם ונישא והמשרת עומד ממולו ומוישך בחבל, ומניפה גדולה של קרטון מעלה רוח ומגנבת את הזיעה על פניו.

וכל כך למה?—כדי שלא להשתמש בכח החשמל של רוטנברג העובר ליד העיר תול-כרם...

ותלמודי בן-חזה מת"א שואל ממני במב-הבו האחרון שאלה חמורה זו: "בחברה קדישא בת"א—כותב הוא — נהוג שהכתפים, המטהרים והקברן מקבלים את משכור-תם מכל מת ומת, ז"א "מס הגולגולת", ולא אתה (הסוף בעמוד ז')